

Ilustrowany katalog odmian jabłoni

Instytut Ogrodnictwa

Ilustrowany katalog odmian jabłoni

Skierniewice 2013

Praca została wykonana w ramach Programu Wieloletniego „Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów”, zadanie 7.1 „Ochrona różnorodności biologicznej roślin sadowniczych, i ozdobnych dla zrównoważonego rolnictwa”, finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w **Zakładzie Odmianoznawstwa i Szkółkarstwa Roślin Sadowniczych Instytutu Ogrodnictwa**.

Autor opracowania i zdjęć: **dr Dorota Kruczyńska**

Opracowanie redakcyjne: mgr Joanna Miszczak

ISBN 978-83-89800-51-0

© Instytut Ogrodnictwa, Skierniewice 2013

Egzemplarz bezpłatny

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	5
‘Alwa’.....	7
‘Bastek’.....	9
‘Bursztówka Polska’.....	11
‘Chopin’.....	13
‘Cortland Wicki’.....	15
‘Czerwony Lampart’.....	17
‘Delela’.....	19
‘Delikates’.....	21
‘Egeria’.....	23
‘Fantazja’.....	25
‘Free Redstar’.....	27
‘Gala Natali’.....	29
‘Gold Milenium’.....	31
‘Golden Dream’.....	33
‘Goldeniszyk’.....	35
‘Idaredest’.....	37
‘Juga’.....	39
‘Koral’.....	41
‘Ligol’.....	43
‘Ligolina’.....	45
‘Lodel’.....	47
‘Marwit’.....	49
‘Melfree’.....	51
‘Najdared’.....	53
‘Odra’.....	55
‘Perła Przybrodzka’.....	57
‘Polskie Mnichy’.....	59
‘Primula’.....	61
‘Profesor E. Jankowski’.....	63
‘Rajsmak’.....	65
‘Rapa Zielona’.....	67
‘Rarytas Śląski’.....	69
‘Redkroft’.....	71
‘Sander’.....	73
‘Sawa’.....	75
‘Sebastian’.....	77
‘Szampion Reno’.....	79
‘Waleria’.....	81
‘Warta’.....	83
‘Witos’.....	85

WSTĘP

Wraz z rozwojem sadownictwa i powiększaniem się powierzchni upraw sadowniczych wzrastała liczba odmian, które uprawiano na skalę towarową. Rozwój sadownictwa, a w szczególności hodowli, przyczynił się do gromadzenia genotypów jednego gatunku w kolekcjach. Rosnące w nich szczegółowo opisywane odmiany i formy stanowiły ciekawy materiał genetyczny, wykorzystywany do kontrolowanych krzyżowań. Zgromadzenie w jednym miejscu wielu genotypów stanowiło bogaty materiał badawczy. Także dzisiaj informacje zebrane w sadach kolekcyjnych stanowią źródło wiedzy na temat odmian niegdyś uprawianych, jak i tych bardziej współczesnych.

Kolekcja jabłoni Instytutu Ogrodnictwa powstała na bazie kolekcji SGGW, posadzonej w 1921 roku. W ciągu 35 lat zgromadzono w niej około 500 odmian. W 1957 roku kolekcja została przekazana Instytutowi Sadownictwa, a od 2011 roku stanowi integralną część zasobów genowych Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach. Przez kolejne 60 lat stan kolekcji znacznie się powiększył, a rosnące w niej odmiany stanowią interesującą, z punktu widzenia hodowli, pulę genową. Informacje zebrane w ciągu dziesiątków lat pracy na materiale kolekcyjnym są też pomocne przy identyfikacji odmian.

W niniejszej pracy przedstawiono 40 odmian jabłoni wyhodowanych na terenie Polski, zgromadzonych w skierniewickiej kolekcji. Część jest mniej znana, dlatego w dostępnej literaturze informacje na ich temat są bardzo skąpe. Celem opracowania było szersze opisanie tych odmian i przekazanie wiedzy na ich temat szerszemu gremium.

‘ALWA’

Synonimy: ‘Czerwony Boiken’, P I-96.

Pochodzenie: odmiana wyselekcjonowana w Instytucie Sadownictwa w Skierniewicach przez Aleksandra Rejmana, Wacława Dzieciola i Marię Grochowską z populacji siewek otrzymanych z wolnego zapylenia odmiany Macoun. Przypuszcza się, że drugim rodzicem jest odmiana Boiken, gdyż jej drzewa rosły w pobliżu kwatery hodowlanej.

Drzewo: rośnie silnie, tworzy szeroką, kulistą koronę o konarach tworzących szerokie kąty z przewodnikiem, pokrytych niezbyt licznymi krótkopędami. Ma skłonności do оголаcania konarów. Kwitnie średnio późno i długo, jest dobrym zapylaczem dla innych odmian.

Zapylacze: ‘Cortland’, ‘Delikates’, ‘Empire’, ‘Gloster’, ‘Golden Delicious’, ‘Ligol’, ‘Lobo’, ‘Paulared’, ‘Pinova’, ‘Szampion’.

Owoce: średniej wielkości, kuliste, lekko spłaszczone, z 5 wyraźnymi żebrami przy kielichu przechodzącymi na owoc. Skórka zielonkawożółta, gładka, błyszcząca, pokryta na dużej powierzchni karminowoczerwonym, rozmytym rumieńcem z dużymi, wyraźnymi przetchlinkami, rozsianymi po całej powierzchni owocu. Szypułka krótka lub średniej długości i grubości osadzona w dość głębokim i średnio szerokim, czasami lekko ordzawionym zagłębieniu. Kielich przeważnie zamknięty, działki kielicha długie, wzniesione, na końcach lekko wygięte. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie o pofałdowanych brzegach. Miąższ jest kremowo biały, ścisły, jędrny, soczysty, winno-słodki, lekko aromatyczny.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają przeważnie w pierwszej połowie października. W chłodni przechowują się przez kilka miesięcy.

Dojrzałość konsumpcyjna: grudzień – marzec/kwiecień.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa i przerobowa, średnio podatna na parcha jabłoni, a mało podatna na mączniaka. Jej drzewa są bardzo wytrzymałe na mróz. Wcześniej wchodzi w okres owocowania, plonuje umiarkowanie obficie, wykazuje skłonność do przemennego owocowania.

‘BASTEK’

Synonimy: ‘Reński 3’, ‘Rajsmak 2’.

Pochodzenie: odmiana wyselekcjonowana w Stawiskach/k. Brodnicy przez Adama Reńskiego z populacji siewek powstałych ze skrzyżowania odmian Golden Auvil Spur i James Grieve Lired.

Drzewo: drzewo w pierwszych latach po posadzeniu rośnie silnie, później średnio silnie, tworzy rozłożystą koronę, nieco wzniesioną z licznymi krótkopędami. Kwitnie średnio wcześnie. Jest diploidem.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości, kulisto-splaszczone. Skórka sucha, bez nalotu i otluszczenia, gładka, zielona z dużym, czerwonym jednolitym rumieńcem, niekiedy ze słabo zaznaczonymi prążkami. Kielich półotwarty o długich, wzniesionych działkach, zagłębienie kielichowe płytkie i szerokie, lekko ordzawione. Szypułka krótka, cienka, osadzona w wąskim i głębokim zagłębieniu; miąższ kremowy, średnio zwięzły, jędrny.

Dojrzałość zbiorcza: dojrzałość zbiorczą owoce osiągają pod koniec lipca, nie mają skłonności do osypywania się przed zbiorem. Nie dojrzewają równomiernie, zatem konieczny jest zbiór kilkufazowy. W chłodni dobrą jakość zachowują przez kilka tygodni.

Dojrzałość konsumpcyjna: sierpień – wrzesień.

Właściwości użytkowe: późnoletnia odmiana deserowa, wcześnie wchodząca w okres owocowania, plonuje dosyć obficie, ale przemiennie. W warunkach polowych, przy standardowym programie ochrony, nie ma problemów z chorobami grzybowymi.

‘BURSZTÓWKA POLSKA’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: przypuszcza się, że jest siewką odmiany Bursztówka Szlachetna.

Drzewo: rośnie silnie, tworzy koronę wzniesioną, kulistą. Ma skłonność do огоławania konarów. Kwitnie w średniej porze kwitnienia jabłoni. Jest triploidem i złym zapylaczem dla innych odmian.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kulisto-splaszczone. Skórka gładka, bez nalotu, błyszcząca, tłustawa, zielonkawo-żółta, w 50% pokryta marmurkowo-paskowanym, czerwonym rumieńcem, przetchlinki beżowe, na rumieńcu białawe, średniej wielkości, średnio liczne, wyraźnie widoczne zwłaszcza na rumieńcu. Szypułka krótka, niezbyt gruba, lekko wystająca poza zagłębienie szypułkowe, które jest szerokie i średnio głębokie. Kielich średniej wielkości, zamknięty lub półotwarty, działki kielicha zielonkawe, średniej długości, szerokie u podstawy, na końcach wygięte. Zagłębienie kielichowe szerokie, średnio głębokie, lekko pofałdowane. Miąższ jasnokremowy, drobnoziarnisty, średnio zwięzły, kwaskowaty.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w drugiej połowie września lub na początku października. W chłodni przechować je można przez około 4 miesiące.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – styczeń/luty.

Właściwości użytkowe: odmiana zimowa o owocach nadających się do spożycia w stanie świeżym, jak i na przetwory, plenna, ale typowo przemienne owocująca. Na parcha i mączniaka jabłoni mało podatna. Drzewa są wytrzymałe na mróz.

‘CHOPIN’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: odmiana wyselekcjonowana przez Emiliana Piterę w SGGW w Warszawie. Powstała ze skrzyżowania odmiany Granny Smith z U 211 (klon parchoodporny). Numer hodowlany odmiany U 7979.

Drzewo: po posadzeniu rośnie umiarkowanie silnie, tworzy luźną, rozłożystą koronę o konarach tworzących szerokie kąty z przewodnikiem. Kwitnie w średniej porze kwitnienia jabłoni. Jest odmianą diploidną i może zapylać inne odmiany kwitnące w tym samym czasie.

Zapylacze: ‘Topaz’.

Owoce: średniej wielkości, kuliste, lekko spłaszczone. Skórka gładka, bez ordzawień, bez nalotu, trawiasto zielona, po dojrzewaniu jasnozielona, od strony nasłonecznionej z czerwonym, rozmytym rumieńcem, przetchlinki średniej wielkości, liczne, wyraźnie widoczne na tle rumieńca. Szypułka krótka, średnio gruba, niewystająca poza dość głębokie, lejkowate, trawiasto zabarwione zagłębienie. Kielich mały lub średniej wielkości, zamknięty o wzniesionych, dotykających się działkach. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie i głębokie, delikatnie pofałdowane. Miąższ zielonkawo-biały, kwaskowaty.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w pierwszej połowie października. W chłodni dobrą jakość zachowują przez kilka miesięcy.

Dojrzałość konsumpcyjna: grudzień – marzec.

Właściwości użytkowe: odmiana przerobowa i deserowa o zielonych owocach, odporna na parcha jabłoni i umiarkowanie podatna na mączniaka. Jak dotychczas jej drzewa dobrze wytrzymują warunki zimowe. W okres owocowania wchodzi wcześniej. Plonuje dość regularnie, obficie.

‘CORTLAND WICKI’

Synonimy: ‘Wicki’.

Pochodzenie: mutant odmiany Cortland, znaleziony przez Leona Wickiego w rejonie Kartuz.

Drzewo: rośnie początkowo silnie, po wejściu w okres owocowania umiarkowanie silnie. Korona duża, kulista o zwisających pędach, z tendencją do огоławania. Owocuje przeważnie na długopędach. Nie wytwarza zbyt dużo krótkopędów. Kwitnie średnio późno. Jest diploidem i dobrym zapylaczem dla odmian kwitnących w podobnym terminie.

Zapylacze: ‘Antonówka Zwykła’, ‘Bancroft’, ‘Empire’, ‘Fuji’, ‘Gala’, ‘Golden Delicious’, ‘Idared’, ‘Jonathan’, ‘Lobo’, ‘Macoun’, ‘Red Delicious’, ‘Spartan’, ‘Wealthy’.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kulisto-baryłkowate, lekko spłaszczone od strony szypułki. Skórka elastyczna, z sinawym nalotem, zielonkawa, po dojrzewaniu zielonkavo-żółta, w dużej części pokryta czerwonym, rozmyto-paskowanym rumieńcem. Szypułka najczęściej krótka, średnio gruba, osadzona w średnio głębokim, szerokim zagłębieniu, charakterystycznie, trawiasto-zielono zabarwionym. Kielich średnio duży, zamknięty o wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe płytkie, średnio szerokie, lekko pofałdowane. Miąższ biały, z zielonkawymi żyłkami, drobnoziarnisty, kruchy, soczysty, aromatyczny.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają na początku października, nie osypują się przed zbiorem. W chłodni przechowują się do lutego.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad-luty.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, wcześniej wchodząca w okres owocowania, ze skłonnością do przemienności. Wymaga cięcia odmładzającego, celem uniknięcia przesuwania się owocowania na zewnątrz korony. Charakteryzuje ją duża podatność na mączniaka, jest podatna na parcha jabłoni, średnio podatna na zarzę ogniovą, a odporna na choroby kory i drewna.

‘CZERWONY LAMPART’

Synonimy: ‘Lampart Czerwony’, ‘Lampart’.

Pochodzenie: prawdopodobnie siewka odmiany Melrose, wyselekcjonowana przez Andrzeja Lamparskiego na Pomorzu w miejscowości Kolincz.

Drzewo: początkowo rośnie średnio silnie, tworzy stożkowe korony, niezbyt zagęszczone. Po wejściu w okres owocowania wzrost osłabia się, a korony są bardziej rozłożyste. Kwitnie w średniej porze kwitnienia jabłoni i może być zapylaczem dla innych odmian.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kulisto-splaszczone, z pięcioma wyraźnymi żebrami w okolicy kielicha, które przechodzą na owoc. Skórka żółtozielona, prawie w całości pokryta rozmytym, ciemnoczerwonym rumieńcem, przetchlinki duże, liczne. Szypułka krótka, cienka, zagłębienie szypułkowe średnio szerokie, głębokie, na dnie nieco ordzawione. Kielich średniej wielkości lub duży, zamknięty o wzniesionych średniej długości działkach, zagłębienie kielichowe głębokie, średnio szerokie. Miąższ kremowy, średnio zwięzły.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w ostatniej dekadzie września lub w pierwszej połowie października. W chłodni przechowują się przez kilka miesięcy.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – luty/marzec.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, średnio podatna na choroby. W okres owocowania wchodzi średnio wcześniej, owocuje umiarkowanie obficie, dość regularnie.

‘DELELA’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: prawdopodobnie jest siewką z wolnego zapylenia odmiany Celeste, wyselekcjonowaną przez Janusza Cybalskiego w Pawłówku koło Chynowa.

Drzewo: po posadzeniu rośnie silnie, po wejściu w okres owocowania wzrost się nieco osłabia. Tworzy kuliste korony, niezbyt zagęszczone o wzniesionych konarach. Owocuje głównie na krótkopędach. Kwitnie średnio wcześnie i jest odmianą diploidalną.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości, kuliste lub kulisto-stożkowate. Skórka średniej grubości, gładka, błyszcząca, zielonkawo-żółta, w dużej części pokryta czerwonym, ciemnym, rozmytym lub rozmyto-paskowanym rumieńcem. Szypułka średnio gruba lub cienka, długa, wystająca poza głębokie, niezbyt szerokie zagłębienie. Kielich średniej wielkości, zamknięty o wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe średnio głębokie i średnio szerokie. Miąższ kremowy, chrupiący, soczysty, z wyraźną kwaskową nutą.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają nierównomiernie od pierwszej dekady sierpnia. Tak jak u innych odmian letnich wymagany jest 2-3-krotny zbiór. Jabłka należy zbierać zaraz po dojzeniu, ponieważ mają tendencję do osypywania się.

Dojrzałość konsumpcyjna: koniec sierpnia – wrzesień/październik.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa wcześnie wchodzi w okres owocowania, plonuje obficie. Wykazuje skłonność do przemienneo owocowania. Jest średnio podatna na parcha i mączniaka jabłoni oraz raka drzew owocowych. Drzewa są średnio wytrzymałe na mróz.

‘DELIKATES’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana została w Poznaniu przez Medarda Maćkowiaka z siewek otrzymanych ze skrzyżowania odmian James Grieve i Cortland.

Drzewo: rośnie początkowo silnie, a po wejściu w okres owocowania umiarkowanie silnie. Tworzy koronę średniej wielkości o sztywnych konarach z dużą liczbą krótkopędów, zwłaszcza na młodszych pędach. Kwitnie średnio wcześnie, bardzo obficie. Jest diploidem i dobrym zapylaczem dla odmian kwitnących w podobnym terminie.

Zapylacze: ‘Bankroft’, ‘Golden Delicious’, ‘Jonamac’, ‘Jonathan’, ‘McIntosh’, ‘Spartan’, ‘Szampion’, ‘Wealthy’.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kuliste, lekko spłaszczone, zwężające się nieco w kierunku kielicha. Skórka cienka, delikatna, zielona, w czasie dojrzałości konsumpcyjnej zielonkawo-żółta, pokryta tłustawym nalotem, z żywoczerwonym, intensywnym rozmyto-paskowanym rumieńcem pokrywającym ponad połowę powierzchni owocu. Jasne, drobne, średnio liczne przetchlinki znajdują się na całej powierzchni skórki. Szypułka raczej krótka, średnio gruba, nie wystaje nad średnio głębokie i średnio szerokie, trawiasto zabarwione zagłębienie. Kielich mały, zamknięty o krótkich, wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe płytkie, średnio szerokie, niekiedy lekko pofałdowane. Miąższ biały z zielonkawymi żyłkami w pobliżu gniazda nasiennego, droбноziarnisty, delikatny, bardzo soczysty.

Dojrzałość zbiorcza: owoce zbiera się w pierwszej połowie września. Przed zbiorem wykazują skłonność do osypywania się, dlatego zbiór należy przeprowadzać terminowo. Zbierane zbyt wcześnie są mniej smaczne i gorzej się przechowują. W czasie zbioru i transportu trzeba delikatnie wykonywać wszystkie czynności, aby na owocach nie pojawiały się odgniecenia. W chłodni przechowują się do stycznia.

Dojrzałość konsumpcyjna: październik - styczeń.

Właściwości użytkowe: jesienna odmiana deserowa. Na parcha, mączniaka i zarzęc ognia jest średnio podatna. Należy do odmian średnio wytrzymałych na mróz. Wcześnie wchodzi w okres owocowania, plonuje obficie i ma tendencję do przemennego owocowania. Nie powinna być uprawiana na glebach ciężkich, zlewnych, na których może cierpieć na choroby kory i drewna.

‘EGERIA’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana przez Andrzeja Przybyłą i Stanisława Zagaję w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Jest mieszańcem odmian Lobo i Redspur Delicious. Nadano jej numer hodowlany I-125-D2.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, tworzy koronę rozłożystą. Kwitnie w tym samym czasie co odmiana Freedom. Jest odmianą diploidalną i nadaje się do zapylania innych odmian.

Zapylacze: ‘Freedom’.

Owoce: średniej wielkości, kulisto-splaszczone, z lekkim żebrowaniem od strony kielicha, które niekiedy przechodzi na owoc. Skórka gładka bez ordzawień, błyszcząca, lekko tłustawa, zielonkawo-żółta, pokryta ciemnym, brązowym, rozmyto-paskowanym rumieńcem, przetchlinki średniej wielkości, niezbyt liczne. Szypułka krótka, średnio gruba, zagłębienie szypułkowe wąskie, głębokie. Kielich mały, zamknięty lub częściowo otwarty o działkach wzniesionych, lekko wygiętych na końcach. Zagłębienie kielichowe szerokie, średnio głębokie. Miąższ kremowy lub kremowobiały, kwaskowato-słodki, aromatyczny.

Dojrzałość zbiorcza: owoc zbiera się około połowy września. W chłodni przechowują się do stycznia.

Dojrzałość konsumpcyjna: październik – styczeń.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, mało podatna na parcha i mączniaka jabłoni. W naszych warunkach drzewa są dostatecznie wytrzymałe na mróz. W okres owocowania wchodzi średnio wcześnie, owocuje umiarkowanie obficie. Ma skłonność do przemennego owocowania.

'FANTAZJA'

Synonimy: brak.

Pochodzenie: Została wyhodowana przez profesora Aleksandra Rejmana, który wyselekcjonował ją z populacji siewek powstałych ze skrzyżowania odmian McIntosh i Linda.

Drzewo: rośnie średnio silnie, tworzy koronę rozłożystą, nieco bardziej zagęszczoną niż u odmiany McIntosh. Konary odchodzą od przewodnika pod szerokimi kątami, pokryte są niezbyt licznymi krótkopędami. Kwitnie średnio wcześnie. Jest diploidem i dobrym zapylaczem dla innych odmian.

Zapylacze: 'Delikates', 'Gloster', 'Lodel', 'McIntosh', 'Melrose', 'Pinova', 'Wealthy'.

Owoce: średniej wielkości, kuliste, spłaszczone, koło kielicha delikatnie żebrowane. Skórka jest cienka, krucha, zielonkawo żółta, pokryta sinym nalotem. Intensywny, karminowy, rozmyto-prążkowany rumieniec pokrywa znaczną część owocu. Przetchlinki są drobne, na rumieńcu jasnoszare, na stronie bez rumieńca zielonkawo-brązowe. Szypułka średniej długości, najczęściej wystająca poza zagłębienie szypułkowe, zazwyczaj średniej grubości, zagłębienie szypułkowe płytkie, niekiedy na dnie lekko ordzawione. Kielich jest mały, zamknięty o wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe szerokie, średnio głębokie, o brzegach delikatnie pofałdowanych. Miąższ jest kremowy, bardzo soczysty, drobnoziarnisty, z delikatnym przyjemnym aromatem, winno słodki.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w drugiej połowie września, nierównomiernie. W chłodni przechowują się do lutego/marca. W czasie przechowywania mogą gnić, źle znoszą transport, gdyż łatwo ulegają obiciom.

Dojrzałość konsumpcyjna: październik – luty.

Właściwości użytkowe: odmiana wybitnie deserowa, wcześnie wchodząca w okres owocowania, plonuje obficie, ale niezbyt regularnie. Jest podatna na parcha jabłoni, a mało na mączniaka jabłoni. W naszych warunkach klimatycznych jej drzewa doskonale znoszą zimy.

‘FREE REDSTAR’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach przez Edwarda Żurawicza z populacji siewek o nieznanym rodowodzie, otrzymanych z nasion pochodzących z USA. Początkowo oznaczona numerem hodowlanym D 3.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, tworzy raczej wąską, stożkową koronę z licznymi krótkopędami, łatwą do formowania. Pod ciężarem owoców konary mogą lekko zwisać. Kwitnie średnio wcześnie. Jest diploidem.

Zapyłacze: ‘Discovery’, ‘Enterprise’, ‘GoldRush’, ‘Lodel’, ‘Melodie’, ‘Szampion’.

Owoce: średniej wielkości, beczułkowate, karbowane na całej powierzchni. Skórka mocna, gładka, bez ordzawień, błyszcząca, z delikatnym nalotem, ciemnokarminowy, rozmyty rumieniec, na tle którego widoczne są ciemniejsze paskowania, pokrywa znaczną część owocu, przetchlinki drobne, białawe, liczne, wyraźnie widoczne na tle rumieńca. Szypułka krótka, średniej grubości, zagłębienie szypułkowe średnio szerokie i średnio głębokie. Kielich średniej wielkości, zamknięty lub półotwarty o wzniesionych działkach, zagłębienie kielichowe średnio szerokie i średnio głębokie, wyraźnie karbowane. Miąższ kremowy, zwarty, średnio ziarnisty, chrupiący, soczysty, słodko-kwaskowaty, aromatyczny.

Dojrzałość zbiorcza: przypada na drugą połowę września. Owoce nie mają skłonności do przedwczesnego opadania. W chłodni przechowują się przez okres około 5 miesięcy. Okres przechowywania może być ograniczony z powodu występowania chorób fizjologicznych: oparzelizny powierzchniowej, zbrązowień przygnieźdnych i rozpadów miąższu.

Dojrzałość konsumpcyjna: październik – styczeń.

Właściwości użytkowe: wczesnozimowa odmiana deserowa. Bardzo wcześnie wchodzi w okres owocowania, należy do odmian bardzo plennych, często nadmiernie zawiązujących owoce. Jest odporna na parcha jabłoni, mało podatna na mączniaka jabłoni i zarazę ogniową. Jabłka zbierane z młodych drzew mogą cierpieć na gorzką plamistość podskórną. Ze względu na wytrzymałość drzew na mróz nadaje się do surowszych warunków klimatycznych.

‘GALA NATALI’

Synonimy: ‘Natali Gala’, ‘Natali’.

Pochodzenie: mutant odmiany Gala znaleziony przez Piotra Kaczora w Belsku niedaleko Grójca.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, tworzy koronę szeroko stożkową, średnio zagęszczoną o mocnej konstrukcji z konarami bocznymi tworzącymi szerokie kąty z przewodnikiem. Kwitnie średnio późno. Odmiana diploidalna nadaje się jako zapylacz dla innych odmian.

Zapylacze: ‘Braeburn’, ‘Elise’, ‘Elstar’, ‘Fiesta’, ‘Fuji’, ‘Gloster’, ‘Golden Delicious’, ‘Jester’, ‘Królowa Renet’, ‘Melrose’, ‘Paulared’, ‘Red Delicious’, ‘Spartan’, ‘Evereste’, ‘Golden Gem’, ‘Golden Hornet’, ‘Prof. Sprenger’.

Owoce: średniej wielkości, stożkowate lub kulisto-stożkowate, wyraźnie żebrowane w części przykielichowej. Skórka gładka, lekko błyszcząca, zielonkawo-żółta, pokryta różowoczerwonym lub czerwonym, jednolitym lub paskowano-marmurkowym rumieńcem, paski są delikatne, niezbyt szerokie. Szypułka najczęściej średniej długości i grubości, zagłębienie szypułkowe wąskie, głębokie. Kielich średniej wielkości, przeważnie zamknięty, zagłębienie kielichowe głębokie i wąskie. Miąższ średnio zwarty, soczysty, drobnoziarnisty, słodki, z delikatnym aromatem odmiany Koksa Pomarańczowa.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają najczęściej w drugiej dekadzie września. Nie można ich zbyt długo pozostawiać na drzewie, gdyż łatwo dochodzi do spękań, zarówno od strony kielicha, jak i szypułki. Owoce w chłodni przechowują się przez 4 miesiące. Jabłka tej odmiany są podatne na szarą pleśń oraz gorzką zgniliznę jabłek, które są przyczyną strat w czasie przechowywania.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – styczeń.

Właściwości użytkowe: odmiana zimowa, deserowa, wcześniej wchodząca w okres owocowania. Jest bardzo plenna, ale ma tendencję do nadmiernego zawiązywania jabłek, co wpływa negatywnie na ich wyrastanie. Jest średnio podatna na parcha, mało podatna na mączniaka jabłoni, a podatna na zarazę ogniową oraz choroby kory i drewna. Jej drzewa są średnio wytrzymałe na mróz.

‘GOLD MILENIUM’

Synonimy: ‘Early Freegold’, ‘Wczesna Kosztela’, ‘Kosztela Wczesna’.

Pochodzenie: wyselekcjonowana przez Edwarda Żurawicza w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa z populacji siewek o nieznanym rodowodzie, otrzymanych z nasion pochodzących z USA. Początkowo znana była pod numerem J 75.

Drzewo: po posadzeniu rośnie silnie, a po wejściu w okres owocowania umiarkowanie silnie, tworzy raczej wąską, stożkową koronę o konarach tworzących szerokie kąty z przewodnikiem. Pod ciężarem owoców mogą lekko zwisać. Kwitnie średnio wcześnie, jest diploidem i dobrym zapylaczem dla innych odmian.

Zapylacze: ‘Delcorf’, ‘Free Redstar’, ‘Melfree’, ‘Pinova’, ‘Szampion’, ‘Evereste’.

Owoce: duże lub bardzo duże kulisto-wydłużone z czterema dużymi żebrami od strony kielicha, trochę asymetryczne. Skórka gładka, bez ordzawień, bez nalotu, zielonkawożółta, od strony nasłonecznionej z delikatnym różowoczerwonawym, paskowano-rozmytym rumieńcem, przetchlinki drobne, średnio liczne. Szypułka średniej grubości i długości osadzona w głębokim i szerokim zagłębieniu. Kielich średniej wielkości, zamknięty o długich działkach. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie, głębokie. Miąższ kremowy, kruchy, soczysty, słodki z lekkim, kwaskowatym posmakiem.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają nierównomiernie od połowy sierpnia. Tak jak inne odmiany letnie powinno się je zbierać 2-3-krotnie. W chłodni przechowują się przez 2-3 miesiące. W czasie przechowywania mogą pojawiać się zbrązowienie przygniezdne oraz rozpady.

Dojrzałość konsumpcyjna: koniec sierpnia – październik.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa i przerobowa, odporna na parcha jabłoni. Jak dotychczas w warunkach polowych nie jest porażana przez mączniaka. Należy do odmian średnio podatnych na zarazę ogniową. W naszych warunkach dobrze znosi zimy. Wcześnie wchodzi w okres owocowania. Plonuje dość regularnie, umiarkowanie obficie. W czasie zbioru i transportu należy delikatnie się z nią obchodzić, gdyż na jasnych jabłkach bardzo łatwo uwidaczniają się odgniecenia.

‘GOLDEN DREAM’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: mutant odmiany Golden Delicious znaleziony przez Andrzeja Nowakowskiego w Żdżarach niedaleko Nowego Miasta.

Drzewo: w pierwszych latach po posadzeniu charakteryzuje się silnym wzrostem; korona jest rozłożysta, kulista, średnio zagęszczona, owocuje na krótko- i długopędach. Kwitnie średnio późno. Jest bardzo dobrym zapylaczem dla innych odmian (diploid).

Zapylacze: ‘Elstar’, ‘Fiesta’, ‘Florina’, ‘Fuji’, ‘Gala’, ‘Gloster’, ‘Jonathan’, ‘Koksa Pomarańczowa’, ‘Melrose’, ‘Pilot’, ‘Pinova’, ‘Red Delicious’, ‘Evereste’, ‘Golden Gem’.

Owoce: duże lub średniej wielkości (przy nadmiernym plonowaniu drobne), stożkowate, lekko żebrowane głównie w części przykielichowej. Skórka sucha, lekko błyszcząca, w czasie zbioru ma barwę zielonkawo-żółtą, która po osiągnięciu dojrzałości konsumpcyjnej zmienia się na złotożółtą, niekiedy na owocach pojawia się niewielki, jasny, pomarańczowoczerwony, rozmyty rumieniec, ma skłonność do ordzawiania, przetchlinki drobne, średnio liczne. Szypułka cienka, długa lub średnio długa, zagłębienie szypułkowe średnio głębokie i szerokie. Kielich średniej wielkości, zamknięty, działki kielicha długie, zagłębienie kielichowe średnio głębokie, średnio szerokie. Miąższ żółtawy, średnio zwięzły, soczysty, słodkawy, aromatyczny.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w pierwszej połowie października, przed zbiorem nie osypują się. W chłodni jabłka przechowują się do kwietnia, ale przy niedostatecznej wilgotności powietrza łatwo tracą wodę i marszczą się, tracąc walory smakowe.

Dojrzałość konsumpcyjna: grudzień – kwiecień.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, w okres owocowania wchodzi wcześniej i owocuje obficie. Na parcha podatna, na mączniaka jabłoni oraz zarazę ogniową średnio podatna. Drzewa charakteryzuje średnia wytrzymałość na mróz, późne kwitnienie sprawia, że kwiaty są mniej narażone na przymrozki.

‘GOLDENISZYK’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: jest prawdopodobnie siewką z wolnego zapylenia odmiany Golden Auvil Spur. Została wyselekcjonowana przez Andrzeja Reńskiego w Stawiskach koło Brodnicy.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, a po wejściu w okres owocowania słabo. Tworzy wąskie, stożkowe, średnio zgęszczone korony. Konary mają tendencję do obwisania pod ciężarem owoców. Odmiana kwitnie w średniej porze kwitnienia jabłoni, jest diploidem i może być wykorzystywana jako zapylacz dla innych odmian kwitnących w podobnym terminie.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości, kulisto-stożkowate. Wyglądem przypominają jabłka odmiany Pinova. Skórka sucha, średniej grubości, zielono-żółta, z reguły bez ordzawień. Paskowano-rozmyty, czerwony rumieniec pokrywa ponad 50% powierzchni. Drobne, nieliczne przetchlinki są widoczne głównie po stronie wybarwionej. Szypułka długa, średniej grubości. Zagłębienie szypułkowe średnio szerokie, średnio głębokie, lekko ordzawione. Kielich najczęściej półotwarty, duży o długich, wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe szerokie, średnio głębokie, czasami delikatnie ordzawione. Miąższ kremowy, słodki z kwaskową nutą, zwięzły, smaczny.

Dojrzałość zbiorcza: zbiór należy przeprowadzić w drugiej połowie września. W chłodni jabłka tej odmiany można przechowywać przez kilka miesięcy. W czasie przechowywania mogą wędnąć przy zbyt niskiej wilgotności powietrza.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – styczeń.

Właściwości użytkowe: odmiana jesienna o atrakcyjnych owocach. Wcześniej wchodzi w okres owocowania, jednak ma skłonność do przemienności. Podatność na parcha i mączniaka nie jest duża. W naszych warunkach drzewa dobrze znoszą zimy.

‘IDAREDEST’

Synonimy: KZO.

Pochodzenie: mutant odmiany Idared znaleziony przez Zenona Osiaka w Miłocinie koło Nałęczowa.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, tworzy dosyć gęstą, kulistą koronę o konarach pokrytych licznymi krótkopędami. Kwitnie średnio wcześnie. Jest dobrym zapylaczem dla odmian wcześniej i średnio wcześniej kwitnących.

Zapylacze: ‘Boiken’, ‘Cortland’, ‘Elsie’, ‘Elstar’, ‘Gloster’, ‘Golden Delicious’, ‘Jonathan’, ‘Królowa Renet’, ‘Ligol’, ‘Lodel’, ‘McIntosh’, ‘Melrose’, ‘Pilot’, ‘Pinova’, ‘Priam’, ‘Red Delicious’, ‘Rubin’, ‘Szampion’, ‘Evereste’, ‘Golden Hornet’, ‘Prof. Sprenger’.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kuliste, lekko spłaszczone od strony szypułki i kielicha. Skórka mocna, błyszcząca, zielona, po dojrzewaniu zmienia się na jasnożółtą, całkowicie pokryta rozmytym, ciemnokarminowym rumieńcem, przetchlinki drobne, średnio liczne. Szypułka dość długa, średniej grubości. Zagłębienie szypułkowe średnio szerokie, głębokie, niekiedy ordzawione. Kielich mały, zamknięty o krótkich działkach. Zagłębienie kielichowe płytkie, średnio szerokie, delikatnie pofałdowane. Miąższ jasnokremowy, drobnoziarnisty, soczysty, zwarty, chrupiący, o przeciętnym smaku.

Dojrzałość zbiorcza: przypada na pierwszą połowę października. Owoce nie mają skłonności do osypywania się przed zbiorem. W chłodni przechowują się dobrze przez 6-7 miesięcy.

Dojrzałość konsumpcyjna: styczeń – kwiecień/maj.

Właściwości użytkowe: odmiana późnozimowa deserowa i przerobowa, wcześniej wchodząca w okres owocowania. Plonuje regularnie i obficie. Jej drzewa są wrażliwe na mróz. Odmiana charakteryzuje się małą podatnością na parcha jabłoni, lecz ulega mączniakowi, bardzo podatna na zarazę ogniową.

‘JUGA’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: krzyżowanie odmian Melrose i Idared wykonano w Jugosławii w miejscowości Čačak. Selekcję siewek przeprowadzono w Polsce w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach.

Drzewo: rośnie silnie, początkowo tworzy wąską, wzniesioną koronę o konarach odchodzących od przewodnika pod ostrymi kątami. Po wejściu w okres owocowania jest ona bardziej rozłożysta, a wzrost się osłabia. Kwitnie średnio wcześnie. Jest diploidem.

Zapyłacze: nieznane.

Owoce: duże lub bardzo duże, kulisto-splaszczone z delikatnymi karbowaniami przy kielichu. Skórka gładka, błyszcząca, lekko tłustawa, zielono-żółta, bez ordzawień. Intensywny, purpurowy, rozmyty rumieniec z ciemniejszymi, karminowymi smużkami pokrywa znaczną część owocu. Średniej wielkości, niezbyt liczne przetchlinki rozmieszczone są na całej powierzchni skórki. Szypułka średniej długości i grubości znajduje się w głębokim i wąskim zagłębieniu. Kielich zamknięty lub półotwarty o średnio długich, ostro zakończonych, wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie i głębokie. Miąższ zielonkawy, jędrny, zwarty, umiarkowanie soczysty.

Dojrzałość zbiorcza: przypada na pierwszą połowę października. Przed zbiorem owoce nie osypują się. Pozostawione dłużej na drzewie uzyskują bardzo intensywny rumieniec. W chłodni można je przechować, bez większych strat, przez kilka miesięcy.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad/grudzień – marzec/kwiecień.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, owoce o długim okresie przechowywania. W okres owocowania wchodzi średnio wcześnie, jest umiarkowanie plenna ze skłonnością do przemennego owocowania. Jest średnio podatna na parcha i mało podatna na mączniaka jabłoni. Owoce w pierwszych latach owocowania mogą cierpieć na gorzką plamistość podskórną. Jej drzewa są średnio wytrzymałe na mróz.

‘KORAL’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana w Akademii Rolniczej w Poznaniu przez Medarda Maćkowiaka z populacji siewek powstałych ze skrzyżowania odmian Rival i Jonathan. Znana także pod numerem hodowlanym PPR 294.

Drzewo: rośnie dość silnie, tworzy szeroko-kolistą, średnio zagęszczoną koronę. Pąki kwiatowe zakłada zarówno na krótko- jak i długopędach. Kwitnie średnio wcześnie. Odmiana diploidalna.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości, kształtu kulisto-splaszczonego, z dość wyraźnymi pięcioma żebrami, szczególnie widocznymi od strony kielicha. Wyglądem przypominają odmianę Jonathan. Skórka jest mocna, gładka, błyszcząca, sucha o barwie żółtawej, prawie w całości pokryta jest ceglasto-pomarańczowym rumieńcem, na którym widać wyraźnie ciemniejsze smugi. Kielich otwarty lub półotwarty, znajduje się w dość szerokim i zebrowanym zagłębieniu kielichowym. Zagłębienie szypułkowe średnio głębokie i szerokie. Szypułka krótka, średniej długości, nie wystaje poza zagłębienie szypułkowe. Miąższ kremowo-żółty, jędrny, ścisły, aromatyczny.

Dojrzałość zbiorcza: dojrzałość zbiorczą owoce osiągają w końcu września lub na początku października. Dobrze się przechowują – w zwykłych chłodniach do końca lutego. Przy niskiej wilgotności powietrza w czasie przechowywania łatwo więdną.

Dojrzałość konsumpcyjna: grudzień – luty/marzec.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, dobrze przystosowana do warunków klimatycznych Polski, nie przemarza w czasie zim. Charakteryzuje się małą podatnością na choroby grzybowe. Wcześnie wchodzi w okres owocowania, plonuje umiarkowanie obficie. Owoce charakteryzują się dużą odpornością na uszkodzenia mechaniczne. W lata obfitego owocowania są problemy z wyrastaniem jabłek.

‘LIGOL’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana w Polsce przez Stanisława Zagaję, Andrzeja Przybyłę i Jana Krzewińskiego, z populacji siewek powstałych ze skrzyżowania odmian Linda i Golden Delicious wykonanego przez Wacława Dzięcioła. Numer hodowlany XIX-148-D1.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie. Tworzy piramidalną koronę o mocnej konstrukcji, nieco zagęszczoną z powodu licznych krótkopędów wyrastających na konarach oraz dużych liści, gęsto osadzonych na pędach. Kwitnie w średniej porze kwitnienia jabłoni. Jest diploidem i dobrym zapylaczem dla odmian o podobnej porze kwitnienia.

Zapylacze: ‘Elise’, ‘Enterprise’, Fuji’, ‘Gala’, ‘Gloster’, ‘GoldRush’, ‘Golden Delicious’, ‘Idared’, ‘Jester’, ‘Lobo’, ‘Lodel’, ‘Pilot’, ‘Pinova’, ‘Rubin’, ‘Szampion’, ‘Witos’.

Owoce: duże lub bardzo duże, kulisto-stożkowate, wyraźnie żebrowane przy kielichu, które przechodzi także na owoc. Skórka mocna, bez ordzawień, błyszcząca, z lekkim, tłustawym nalotem, zielonkawa, po dojrzewaniu zmienia barwę na żółtą, w 40-70% pokryta jaskrawoczerwonym, rozmytym rumieńcem. Szypułka średniej długości i grubości, wystająca ponad zagłębienie szypułkowe, które jest stosunkowo płytkie i średnio szerokie. Kielich duży, najczęściej półotwarty, o długich, wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe średnio głębokie i szerokie, lekko żebrowane. Miąższ kremowy, kruchy, soczysty, aromatyczny, słodko-kwaskowaty.

Dojrzałość zbiorcza: dojrzałość zbiorcza przypada w końcu września lub w pierwszej dekadzie października, a konsumpcyjna od końca stycznia. W chłodni owoce przechowują się przez 6 miesięcy. Po wyjęciu z chłodni owoce dosyć długo zachowują jędrność. W czasie przechowywania są bardzo podatne na szarą pleśń oraz gorzką zgniliznę jabłek.

Dojrzałość konsumpcyjna: styczeń – marzec/kwiecień.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, bardzo wczesnie wchodząca w okres owocowania. Plonuje obficie, z tendencją do przemienności. Owoce są podatne na gorzką plamistość podskórną. Odmiana jest średnio podatna na parcha i mączniaka jabłoni, a bardzo podatna na zarazę ogniwą. Drzewa są stosunkowo wytrzymałe na mroz.

‘LIGOLINA’

Synonimy: ‘Golin’, ‘Siostra Ligola’.

Pochodzenie: rodzicami odmiany są Linda i Golden Delicious. Została wyselekcjonowana w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w 1972 roku przez Stanisława Zagaję, Andrzeja Przybyłę i Jana Krzewińskiego. Krzyżowanie wykonał Wacław Dziecioł w 1963 roku. Początkowo znana pod numerem hodowlanym XIX-133-D1.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, po wejściu w okres owocowania rośnie słabo. Korona stożkowa, niezbyt szeroka, średnio zagęszczona. Kwitnie średnio wcześnie. Odmiana diploidalna może być zapylaczem dla odmian o zbliżonej porze kwitnienia.

Zapylacze: ‘Gala’, ‘Gold Milenium’, ‘Pinova’, ‘Szampion’.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kulisto-wydłużone lub elipsoidalne, lekko zwężające się w kierunku kielicha, bardzo wyrównane pod względem kształtu i wielkości. Skórka gładka, bez ordzawień, błyszcząca, średniej grubości, w dużej części pokryta czerwonym, rozmytym rumieńcem. Szypułka długa, średniej grubości. Zagłębienie szypułkowe średnio głębokie, niezbyt szerokie. Kielich średniej wielkości, zamknięty o długich, wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie, średnio głębokie lub płytkie, lekko karbowane. Miąższ kremowy, średnioziarnisty, chrupiący, soczysty, z lekkim aromatem.

Dojrzałość zbiorcza: jabłka zbiera się w ostatniej dekadzie września lub pierwszej dekadzie października. W chłodni bardzo dobrze się przechowują do kwietnia.

Dojrzałość konsumpcyjna: styczeń – marzec/kwiecień.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa o owocach dobrej jakości i wysokich walorach przechowalniczych. Wcześnie wchodzi w okres owocowania, wykazuje skłonność do przemienności. Jest niezbyt podatna na parcha i mączniaka jabłoni, natomiast dosyć podatna na zarazę ogniwą. Owoce charakteryzują się średnią podatnością na gorzką plamistość podskórną, zwłaszcza te zbierane z młodych drzew. W naszych warunkach dobrze znosi zimy.

‘LODEL’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: odmiana polska wyhodowana w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Wyselekcjonowana w 1979 roku przez Andrzeja Przybyłę i Stanisława Zagaję. Jest mieszańcem odmian Lobo i Redspur Delicious, które skrzyżowano w 1971 roku. Znana pod numerem I-132-D2.

Drzewo: rośnie średnio silnie, tworzy koronę stożkową, rozłożystą, z licznymi krótkopędami. W starszym wieku korona ma pokrój płaczący, gdyż konary obwisają pod ciężarem jabłek. Kwitnienie drzew przypada w średnio wczesnej porze kwitnienia jabłoni. Jest uznawana za bardzo dobrego zapylacza dla wielu odmian kwitnących w podobnym terminie (diploid).

Zapyłacze: ‘Alwa’, ‘Elstar’, ‘Fireside Red’, ‘Freedom’, ‘Gala’, ‘Gloster’, ‘Idared’, ‘James Grieve’, ‘Jester’, ‘Ligol’, ‘Lobo’, ‘Melrose’, ‘Pilot’, ‘Pinova’, ‘Rubin’, ‘Szampion’.

Owoce: średniej wielkości, kuliste, lekko spłaszczone z delikatnym żebrowaniem przy kielichu. Skórka twarda, nieco błyszcząca, żółtawa, pokryta na 80% powierzchni karminowym, rozmytym rumieńcem, przetchlinki wyraźne, średniej wielkości, szaro-oliwkowe. Szypułka średniej długości i grubości, przeważnie wystająca nad zagłębienie szypułkowe, które jest średnio szerokie i głębokie. Kielich jest mały zamknięty, a zagłębienie kielichowe dosyć płytkie, średnio szerokie, lekko żebrowane. Miąższ kremowobiały, delikatny, kruchy, soczysty, lekko aromatyczny, kwaskowato-słodki.

Dojrzałość zbiorcza: przypada na drugą połowę września lub pierwszą dekadę października. Okres przechowywania jabłek w chłodni wynosi około 5 miesięcy. W czasie przechowywania mogą pojawiać się objawy gorzkiej plamistości podskórnej i oparzelizny powierzchniowej. Największym problemem jest występowanie gorzkiej zgnilizny jabłek.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – luty/marzec.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, wytrzymała na mróz, mało podatna na parcha, bardzo podatna na mączniaka jabłoni. W okres owocowania wchodzi bardzo wcześnie, często już w rok po posadzeniu, owocuje obficie, ma skłonność do przemienności.

‘MARWIT’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana przez Marię Grochowską, Witolda Kamińskiego i Wacława Dzieciola w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Jest mieszańcem odmian Kurska i Linda.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, tworzy koronę wzniesioną, lekko rozłożystą. Kwitnie średnio wcześnie. Jest diploidem i może zapylać inne odmiany kwitnące w podobnym terminie.

Zapylacze: ‘Lobo’.

Owoce: duże lub bardzo duże, kulisto-splaszczone. Skórka cienka, krucha, gładka, bez ordzawień, z sinawym nalotem, błyszcząca, lekko tłustawa, zielonkawo-żółta, pokryta ciemnym, karminowym, paskowanym rumieńcem, przetchlinki białawe, drobne, liczne, bardziej widoczne po stronie rumieńca. Szypułka krótka, gruba, zagłębienie szypułkowe średnio szerokie, płytke. Kielich duży, zamknięty, działki kielicha zielone, wzniesione, lekko wygięte na końcach. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie, płytke. Miąższ kremowy, średnio ziarnisty, kruchy, kwaskowato-słodki, z winnym posmakiem, aromatyczny, bardzo soczysty, po przekrojeniu nie utlenia się zbyt szybko.

Dojrzałość zbiorcza: Owoce dojrzewają przeważnie w 2-3 dekadzie września. Czasami przy niesprzyjających warunkach pogodowych zbiór przesuwają się na początek października. Okres przechowywania owoców nie jest zbyt długi. W chłodni dobrą jakość zachowują do stycznia.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – styczeń.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa o małej podatności na parcha i mączniaka jabłoni, odporna na przędziorki. W naszych warunkach drzewa są dostatecznie wytrzymałe na mróz. W okres owocowania wchodzi średnio wcześnie, plonuje umiarkowanie obficie, wykazuje tendencję do przemiennej owocowania.

‘MELFREE’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa przez Edwarda Żurawicza z populacji siewek powstałych ze skrzyżowania odmian Melrose i Freedom. Krzyżowanie wykonano w USA. Klon nosił symbol D 7.

Drzewo: początkowo rośnie silnie, a po wejściu w okres owocowania umiarkowanie silnie. Tworzy koronę rozłożystą średnio zagęszczoną, o konarach tworzących raczej szerokie kąty z przewodnikiem. Kwitnie w tym samym czasie co odmiana Freedom. Jest diploidem.

Zapylacze: ‘Freedom’, ‘Gold Milenium’, ‘Discovery’, ‘Delcorf’.

Owoce: duże, kuliste, lekko spłaszczone, z delikatnymi karbowaniami wokół kielicha przechodzącymi na owoc. Skórka gładka, bez ordzawień, sucha, średniej grubości, lekko błyszcząca, z delikatnym nalotem, zielonkavo-żółta, czerwono-karminowy, marmurkowo-rozmyty rumieniec pokrywa prawie całą powierzchnię, przetchlinki drobne, szarawe, średnio liczne. Szypułka krótka, średniej grubości, zagłębienie szypułkowe wąskie, średnio głębokie. Kielich duży, półotwarty o działkach średniej długości. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie, dosyć głębokie, karbowane. Miąższ kremowy z zielonkawym odcieniem, drobnoziarnisty, aromatyczny, bardzo soczysty, delikatny.

Dojrzałość zbiorcza: dojrzałość zbiorczą owoce osiągają w 2-3 dekadzie września, nie mają tendencji do osypywania. W chłodni przechowują się tak długo jak owoce odmiany Freedom. W czasie przechowywania mogą pojawić się problemy z występowaniem oparzelizny powierzchniowej, zbrązowienia przygnieźdnego oraz rozpadów miąższu.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – luty.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, odporna na parcha, mało podatna na mączniaka jabłoni, a średnio podatna na zarazę ogniową. W naszych warunkach dobrze znosi zimy. Średnio wcześnie wchodzi w okres owocowania, owocuje umiarkowanie obficie przy właściwej pielęgnacji corocznie.

‘NAJDARED’

Synonimy: AN-1C.

Pochodzenie: mutant znaleziony przez Andrzeja Nowakowskiego na drzewie odmiany Idared w miejscowości Wał niedaleko Żdźar.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, tworzy dosyć gęstą, kulistą koronę o konarach pokrytych licznymi krótkopędami. Kwitnie średnio wcześnie. Jest diploidem i dobrym zapylaczem dla odmian o zbliżonej porze kwitnienia.

Zapylacze: ‘Boiken’, ‘Cortland’, ‘Elsie’, ‘Elstar’, ‘Evereste’, ‘Gloster’, ‘Golden Delicious’, ‘Golden Hornet’, ‘Jonathan’, ‘Królowa Renet’, ‘Ligol’, ‘Lodel’, ‘McIntosh’, ‘Melrose’, ‘Pilot’, ‘Pinova’, ‘Priam’, ‘Prof. Sprenger’, ‘Red Delicious’, ‘Rubin’, ‘Szampion’.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kuliste, lekko spłaszczone od strony szypułki i kielicha. Skórka mocna, błyszcząca, zielona, po dojrzeniu zmienia się na jasnożółtą, całkowicie pokryta ciemnokarminowym, jednolitym rumieńcem, niekiedy z lekko brązowym odcieniem; przetchlinki drobne, średnio liczne. Szypułka dość długa, średniej grubości. Zagłębienie szypułkowe średnio szerokie, głębokie, niekiedy ordzawione. Kielich mały, zamknięty o krótkich działkach. Zagłębienie kielichowe płytkie, średnio szerokie, delikatnie pofałdowane. Miąższ jasnokremowy, drobnoziarnisty, soczysty, zwarty, chrupiący.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w połowie października. W chłodni przechowują się przez kilka miesięcy.

Dojrzałość konsumpcyjna: styczeń – maj.

Właściwości użytkowe: odmiana późnozimowa przydatna do konsumpcji w stanie świeżym, jak i do przerobu. Jest odmianą plenną, wcześnie wchodzącą w okres owocowania, średnio podatną na parcha jabłoni, a podatną na mączniaka, zarazę ogniową i plamistość ‘Jonathana’. W czasie mroźnych zim drzewa przemarzają, ponieważ odmiana jest mało wytrzymała na mróz.

‘ODRA’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach przez Stanisława Zagaję i Andrzeja Przybyłę z siewek powstałych ze skrzyżowania odmian Primula i Bankroft. Klon oznaczono numerem I-136-D2.

Drzewo: rośnie silnie. Początkowo tworzy koronę wzniesioną, po wejściu w okres owocowania rozłożystą. Kwitnienie rozpoczyna nieco wcześniej niż ‘Freedom’, a jej kwiaty są narażone na uszkodzenie przez przymrozki wiosenne. Odmiana diploidalna.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości, a przy nadmiernym plonowaniu małe, kulisto-stożkowate, wyraźnie zwężające się w kierunku kielicha, z 5 żebrami przechodzącymi na owoc. Skórka jest gładka, sucha, bez nalotu woskowego, zielona w znacznej części pokryta ciemnym, purpurowo-brązowym rozmytym rumieńcem, na tle którego widoczne są ciemniejsze smużki. Przetchlinki drobne, szarawe, średniej wielkości, niezbyt liczne. Szypułka średniej długości i grubości. Zagłębienie szypułkowe głębokie i szerokie. Kielich średniej wielkości, częściowo lub całkowicie otwarty, o krótkich działkach. Zagłębienie kielichowe głębokie, wąskie. Miąższ zielonkawy średnio zwięzły, kwaskowato-słodki, średnio soczysty.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w drugiej połowie września, a w lata chłodniejsze w pierwszej dekadzie października. W chłodni przechowują się do końca stycznia.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – koniec stycznia.

Właściwości użytkowe: zimowa odmiana deserowa, w warunkach polowych o małej podatności na parcha i mączniaka jabłoni. Wczesnie wchodzi w okres owocowania, plonuje bardzo obficie, dosyć regularnie. Drzewa są wytrzymałe na przemarzanie w czasie zim.

‘PERŁA’

Synonimy: ‘Perła Przybrodzka’.

Pochodzenie: odmiana wyselekcjonowana przez Medarda Maćkowiaka w Akademii Rolniczej w Poznaniu z populacji siewek powstałych w wyniku skrzyżowania odmian James Grieve i ‘Worcester Pearmain’. Początkowo oznaczona numerem hodowlanym PPR 194.

Drzewo: po posadzeniu rośnie silnie, a po wejściu w okres owocowania średnio silnie. W młodym wieku korona ma kształt stożkowaty, później jest bardziej kulista, zagęszczająca się, bogato ulistniona. Kwitnie wcześniej i jest dobrym zapylaczem dla odmian o zbliżonej porze kwitnienia.

Zapylacze: ‘James Grieve’, ‘Katja’, ‘Summerred’.

Owoce: średniej wielkości, niesymetryczne, stożkowate lub kulisto-stożkowate, wyraźnie zwężające się w kierunku kielicha, lekko żebrowane. Skórka jasnozielona, po dojrzeniu zmienia się na jasnożółtą, dość gruba, gładka, lekko tłustawa, w dużej części pokryta czerwono-pomarańczowym, rozmyto-paskowanym rumieńcem. Szypułka cienka, krótka, nigdy nie wystaje poza zagłębienie szypułkowe, które jest średnio głębokie i wąskie, niekiedy lekko ordzawione. Kielich zamknięty lub półotwarty, o wzniesionych działkach średniej długości. Zagłębienie kielichowe nieregularne, wąskie lub średniej szerokości, średnio głębokie. Miąższ kremowy lub kremowo-zielonkawy, delikatny, kruchy, drobnoziarnisty, dość soczysty o przyjemnym, winno-słodkim smaku.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają nierównomiernie w drugiej lub trzeciej dekadzie sierpnia. Do konsumpcji nadają się w kilka dni po zbiorze. W chłodni można je przechować przez 3-4 tygodnie.

Dojrzałość konsumpcyjna: sierpień – wrzesień.

Właściwości użytkowe: letnia odmiana deserowa o małej podatności na parcha i mącznika. Podatność na zarazę ogniową nie jest znana. Wcześniej wchodzi w okres owocowania, ale jest umiarkowanie plenna. Ma skłonność do nadmiernego zawiązywania owoców i przemienneo owocowania.

‘POLSKIE MNICHY’

Synonimy: ‘Mnichy Polskie’.

Pochodzenie: siewka o nieznanym rodowodzie.

Drzewo: rośnie silnie, tworzy koronę wzniesioną, stożkową. Ma skłonność do огоławania konarów. Kwitnie w średniej porze kwitnienia jabłoni.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości lub duże, niewyrównane pod względem kształtu i wielkości. Najczęściej mają kształt kulisto-splaszczony lub kulisto-stożkowy, niekiedy są lekko niesymetryczne. Skórka gładka, błyszcząca, tłustawa, zielonkavo-żółta, w ponad 50% pokryta rozmytym czerwonym rumieńcem, przetchlinki szare, średniej wielkości, średnio liczne, wyraźnie widoczne zwłaszcza na rumieńcu. Szypułka bardzo krótka, średnio gruba, lekko wystająca poza zagłębienie szypułkowe, które jest średnio szerokie i głębokie. Kielich średniej wielkości lub duży, najczęściej zamknięty, działki kielicha zielonkawe, wzniesione, dotykające się, na końcach wygięte. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie, głębokie, wyraźnie pofałdowane. Miąższ jest biały z kremowym odcieniem, drobnoziarnisty, luźny, kwaskowaty.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w ostatniej dekadzie sierpnia lub na początku września. W chłodni przechowują się przez kilka tygodni.

Dojrzałość konsumpcyjna: wrzesień – listopad.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa i przerobowa. Jest średnio podatna na parcha i mączniaka jabłoni. W naszych warunkach drzewa są dostatecznie wytrzymałe na mróz. W okres owocowania wchodzi średnio wcześniej, plonuje umiarkowanie obficie, ale wyraźnie przemienne.

‘PRIMULA’

Synonimy: ‘Prima Wczesna’.

Pochodzenie: wyhodowana z nasion pochodzących z Uniwersytetu Illinois w USA. Powstała ze skrzyżowania klonów parchoodpornych 14-500 i NJ 123249. Wyselekcjonowana siewka oznaczono symbolem PRI 1255-100.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, po wejściu w okres owocowania słabo, tworzy koronę rozłożystą, dosyć zagęszczoną z wiotkimi, zwisającymi pędami. Kwitnie średnio wcześnie, jest diploidem.

Zapylacze: ‘Priam’.

Owoce: średniej wielkości lub małe, stożkowato kuliste, czasem lekko owalne. Skórka gładka, tłustawa zielonkawożółta, prawie na całej powierzchni pokryta ciemnoczerwono-karminowym rozmytym rumieńcem, przetchlinki liczne o barwie różowo-szarej, wyraźne. Szypułka średnio długa, cienka, zagłębienie szypułkowe głębokie i dosyć szerokie. Kielich duży, zagłębienie kielichowe średnio szerokie i głębokie, czasem lekko pofałdowane. Miąższ kremowobiały, średnioziarnisty, dosyć ścisły, soczysty z przyjemnym posmakiem.

Dojrzałość zbiorcza: dojrzałość zbiorcza owoców przypada na ostatnią dekadę sierpnia. Trzeba zbierać je w terminie, gdyż pozostawione na drzewie mają skłonność do osypywania. W chłodni owoce przechowują się przez 2-3 miesiące.

Dojrzałość konsumpcyjna: wrzesień – październik/listopad.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa genetycznie odporna na parcha i średnio podatna na mączniaka. Bardzo wcześnie wchodzi w okres owocowania, owocuje obficie, wykazuje skłonność do przemennego owocowania.

‘PROFESOR E. JANKOWSKI’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: siewka o nieznanym rodowodzie, nazwana na cześć polskiego wybitnego botanika, współtwórcy podwalin nowoczesnego ogrodnictwa Edmunda Jankowskiego.

Drzewo: rośnie silnie, tworzy szeroką, stożkową koronę. Kwitnie średnio wcześnie. Jest diploidem i może zapylać odmiany o podobnej porze kwitnienia.

Zapylacze: nieznanne.

Owoce: średniej wielkości lub drobne, kuliste, wyraźnie spłaszczone. Skórka średniej grubości, lekko błyszcząca, zielona z sinawym nalotem, na owocach dobrze oświetlonych znaczną powierzchnię pokrywa czerwony, paskowany rumieniec, przetchlinki drobne, liczne rozsiane na całej powierzchni skórki. Szypułka krótka, średniej grubości. Zagłębienie szypułkowe niezbyt szerokie, średnio głębokie. Kielich średniej wielkości zamknięty lub półotwarty, działki kielicha długie, wzniesione, o lekko wygiętych końcach. Miąższ jasnokremowy, umiarkowanie soczysty, lekko kwaśny.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają nierównomiernie od połowy sierpnia, wymagają kilkukrotnego zbioru. Pozostawione zbyt długo na drzewie osypują się. Trwałość owoców nie jest zbyt duża. W chłodni przechowują się przez kilka tygodni.

Dojrzałość konsumpcyjna: koniec sierpnia – wrzesień.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa, niezbyt podatna na choroby, dobrze znosi zimy. W okres owocowania wchodzi wcześnie, plonuje nieregularnie, umiarkowanie obficie.

‘RAJSMAK’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: siewka o nieznanym rodowodzie, wyselekcjonowana przez Andrzeja Reńskiego w Stawiskach niedaleko Brodnicy.

Drzewo: początkowo rośnie silnie, a po wejściu w okres owocowania umiarkowanie silnie. Tworzy korony średnich rozmiarów, rozłożyste, średnio zagęszczone. Kwitnie wcześniej, jest diploidem i nadaje się do zapylania innych odmian.

Zapylacze: odmiany o zbliżonej porze kwitnienia.

Owoce: średniej wielkości, o zmiennym kształcie, kuliste lub kulistosplaszczone, z żebrowaniem od strony kielicha, które przechodzi na owoc. Skórka średniej grubości, mocna, gładka, sucha, bez nalotu, zielono-żółta w 50-60% pokryta paskowanym, karminowym rumieńcem. Przetchlinki średniej wielkości, średnio liczne na rumieńcu białawe. Szypułka krótka lub średniej długości, średnio gruba. Zagłębienie szypułkowe średnio głębokie lub głębokie, średnio szerokie lub wąskie, bez ordzawień. Kielich średniej wielkości lub mały, zamknięty o stosunkowo długich, szaro-zielonych, wygiętych działkach. Zagłębienie kielichowe płytkie, średnio szerokie, delikatnie karbowane. Niekiedy karbowania przechodzą na owoc. Miąższ jasnokremowy z delikatnym zielonkawym odcieniem, drobnoziarnisty, soczysty, słodko-kwaskowaty.

Dojrzałość zbiorcza: jabłka dojrzewają nierównomiernie. Zbiera się je w pierwszej połowie sierpnia. Nie mają skłonności do osypywania się przed zbiorem. Trwałość jabłek nie jest zbyt duża. W chłodni można je przetrzymać przez kilka tygodni.

Dojrzałość konsumpcyjna: sierpień – początek września.

Właściwości użytkowe: letnia odmiana deserowa, dosyć wcześniej wchodząca w okres owocowania, plonuje umiarkowanie obficie, ze skłonnością do przemienności. Podatność na parcha i mączniaka jest średnia, a na zarazę ogniową nieznana. Drzewa dostatecznie wytrzymałe na mróz.

‘RAPA ZIELONA’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: stara odmiana polska. Jest siewką o nieznanym rodowodzie.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, tworzy wąską, średnio zagęszczoną, stożkową koronę. Na starszych drzewach obserwuje się lekkie obwisanie konarów pod ciężarem owoców. Kwitnie średnio wcześnie. Jest triploidem i nie nadaje się na zapylacza dla innych odmian.

Zapylacze: nieznanne.

Owoce: duże lub bardzo duże, kuliste, zwężające się nieco w kierunku kielicha, nieregularne, lekko kanciaste. Skórka gładka, bez ordzawień, z białawym nalotem, zielonkawożółta, od strony nasłonecznionej z niewielkim, czerwonym, paskowanym rumieńcem, przetchlinki liczne, beżowe, średnio duże. Szypułka krótka, gruba niewystająca poza średnio głębokie, wąskie, lekko ordzawione zagłębienie szypułkowe. Kielich średniej wielkości, najczęściej zamknięty o średniej długości, lekko wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe dosyć szerokie, średnio głębokie, delikatnie pofałdowane, niekiedy ordzawione. Miąższ kremowy, kruchy, soczysty, słodki z lekkim kwaskowatym posmakiem.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w pierwszej połowie września. W chłodni zachowują dobrą jakość przez kilka miesięcy.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – styczeń.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa i przerobowa. W warunkach polowych mało podatna na choroby. Dość dobrze znosi zimy. W okres owocowania wchodzi średnio późno, plonuje umiarkowanie obficie, przemienne.

‘RARYTAS ŚLĄSKI’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: siewka lokalna wyselekcjonowana na Śląsku Cieszyńskim. Przypuszcza się, że może być siewką odmiany Reneta Blenheimska.

Drzewo: rośnie silnie, tworzy raczej szeroką, luźną, kolistą koronę o konarach pokrytych licznymi krótkopędami. Kwitnie średnio późno. Jest triploidem i złym zapylaczem dla innych odmian.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: duże lub bardzo duże kuliste, lekko spłaszczone. Skórka mocna, lekko tłusta, zielonkavo-żółta, od strony nasłonecznionej pokryta czerwonym, paskowano-rozmytym rumieńcem. Przetchlinki duże, liczne. Szypułka cienka, wyraźnie wystająca ponad płytkie, lekko ordzawione zagłębienie szypułkowe. Kielich duży, otwarty o krótkich działkach. Zagłębienie kielichowe szerokie, płytkie. Miąższ kremowy, kruchy, jędrny, słodko-kwaskowaty z korzennym posmakiem.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają na przełomie września i października. Nie można ich zostawić zbyt długo na drzewie, ponieważ mają skłonność do osypywania się. W chłodni przechowują się przez kilka miesięcy. Owoce podlegają gorzkiej plamistości podskórnej, zwłaszcza w lata słabego owocowania.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – marzec.

Właściwości użytkowe: odmiana głównie przerobowa. Drzewa są średnio wytrzymałe na mróz, niezbyt podatne na choroby. W okres owocowania wchodzi późno, plonuje umiarkowanie obficie, ma skłonność do przemienności.

‘REDKROFT’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: powstała ze skrzyżowania odmian Red Delicious i Bankroft. Wyselekcjonowana w 1980 roku w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach przez Stanisława Zagaję i Andrzeja Przybyłę. Klon oznaczono numerem VI-17-D2.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie. Tworzy kulistą koronę o konarach pokrytych licznymi krótkopędami. Odmiana kwitnie średnio wcześnie, jest diploidem.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości, kuliste, spłaszczone z delikatnym karbowaniem od strony kielicha. Skórka średnio gruba, gładka, matowa, pokryta prawie całkowicie ciemnoczerwonym, rozmyto-paskowanym rumieńcem. Szypułka średniej grubości raczej krótka, nieco wystająca ponad zagłębienie szypułkowe. Zagłębienie szypułkowe niezbyt głębokie, średnio szerokie. Kielich mały, zamknięty lub półotwarty, działki kielicha wzniesione. Zagłębienie kielichowe dość szerokie, średnio głębokie, lekko karbowane. Miąższ kremowy, delikatny, soczysty, aromatyczny, kruchy, kwaskowato-słodki.

Dojrzałość zbiorcza: zbiór owoców przypada w pierwszej lub drugiej dekadzie września. Należy je zbierać w terminie, gdyż pozostawione dłużej na drzewie mogą opadać. W chłodni dobrą jakość zachowują do lutego. W czasie przechowywania na owocach mogą pojawiać się objawy gorzkiej plamistości podskórnej.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – luty.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa. Wcześnie wchodzi w okres owocowania, owocuje średnio obficie, regularnie. Jest mało podatna na parcha jabłoni, a umiarkowanie podatna na mączniaka. W pierwszych latach owocowania na jabłkach tej odmiany mogą być widoczne objawy gorzkiej plamistości podskórnej. Jej drzewa charakteryzują się średnią wytrzymałością na mróz.

‘SANDER’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana w Żdżarach koło Nowego Miasta w gospodarstwie Andrzeja i Szymona Nowakowskich, z populacji siewek powstałych w wyniku skrzyżowania odmian Sunrise i Delbarestivale.

Drzewo: początkowo rośnie średnio silnie, a po wejściu w okres owocowania słabo, tworzy koronę rozłożystą o niezbyt silnych konarach tworzących szerokie kąty z przewodnikiem. Kwitnie średnio wcześnie. Odmiana diploidalna – może być stosowana jako zapylacz dla innych odmian.

Zapylacze: ‘Delikates’, ‘Evereste’, ‘Geneva Early’, ‘Golden Hornet’, ‘Idared’.

Owoce: średniej wielkości lub duże, walcowate, z lekkim żebrowaniem od strony kielicha. Skórka gładka bez ordzawień, matowa, po osiągnięciu dojrzałości konsumpcyjnej lekko tłustawa, zielonkawożółta, pokryta pomarańczowoczerwonym, paskowano-marmurkowym rumieńcem zajmującym ponad połowę powierzchni skórki, przetchlinki słabo widoczne, drobne, nieliczne. Szypułka krótka, średnio gruba, zagłębienie szypułkowe średnio szerokie, głębokie. Kielich duży, zamknięty lub częściowo otwarty, o wzniesionych działkach średniej długości. Zagłębienie kielichowe szerokie i głębokie. Miąższ żółtawy, kwaskowato-słodki.

Dojrzałość zbiorcza: owoce nadają się do zbioru na początku sierpnia. Z powodu nierównomiernego dojrzewania wymaga 2-3-krotnego zbioru. Do konsumpcji jabłka nadają się kilka dni po zbiorze. W chłodni dobrą jakość zachowują przez kilka tygodni.

Dojrzałość konsumpcyjna: sierpień – wrzesień.

Właściwości użytkowe: letnia odmiana deserowa, w średnim stopniu podatna na parcha i mączniaka jabłoni. Podatność na zarazę ogniwą nie jest znana. W naszych warunkach jest dostatecznie wytrzymała na mróz. Wcześnie wchodzi w okres owocowania, owocuje dość regularnie, obficie.

‘SAWA’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana przez Aleksandra Rejmana i Emiliana Piterę w SGGW w Warszawie o podobnym składzie genetycznym co odmiana Witos, gdyż do krzyżowań użyto odmian Fantazja i Primula.

Drzewo: po posadzeniu drzewo rośnie silnie, a po wejściu w okres owocowania wzrost jest nieco słabszy. Korona średniej wielkości, piramidalna, ze skłonnością do zagęszczania. W pełni owocowania ma pokrój płaczący, gdyż konary zwisają pod ciężarem owoców. Kwitnie średnio wcześnie. Jest odmianą diploidalną i dobrym zapylaczem dla innych odmian.

Zapylacze: ‘Ligol’ i ‘Pinova’, ‘Waleria’.

Owoce: średniej wielkości lub duże, szczególnie na młodych drzewach, kulisto-stożkowate z żebrowaniami wokół kielicha, które mogą czasami przechodzić na owoc. Skórka jest gładka, błyszcząca, mocna, średniej grubości, prawie w całości pokryta jaskrawo-karminowym, rozmytym rumieńcem. Szypułka średniej długości, umiarkowanej grubości. Zagłębienie szypułkowe średnio głębokie i średnio szerokie. Kielich średnio duży, zamknięty, o działkach średniej długości. Zagłębienie kielichowe niezbyt szerokie, średnio głębokie. Miąższ jest kremowo-biały, średnio soczysty, aromatyczny, kwaskowaty.

Dojrzałość zbiorcza: owoce do zbioru nadają się w drugiej dekadzie września. Wkrótce po zbiorze są gotowe do spożycia. Nie powinno się ich długo przetrzymywać na drzewie, gdyż zbyt dojrzałe mogą opadać. Okres przechowywania owoców nie jest długi. W chłodni dobrą jakość zachowują przez 3-4 miesiące. Jabłka tej odmiany są podatne na gorzką plamistość podskórną.

Dojrzałość konsumpcyjna: październik – grudzień/styczeń.

Właściwości użytkowe: odmiana deserowa i przerobowa, odporna na parcha jabłoni, w średnim stopniu porażana przez mączniaka oraz choroby kory i drewna, a w dużym przez zarazę ogniową. Jabłka tej odmiany są podatne na gorzką plamistość podskórną. Jej drzewa są dostatecznie wytrzymałe na mróz. W okres owocowania wchodzi wcześnie, plonuje obficie, ze skłonnością do przemienności.

‘SEBASTIAN’

Synonimy: ‘Reński 2’.

Pochodzenie: powstała ze skrzyżowania odmian Jonathan i Golden Auvil Spur. Wyselekcjonował ją Adam Reński w Stawiskach k. Brodnicy.

Drzewo: początkowo rośnie silnie, a po wejściu w okres owocowania nieco słabiej, tworzy wzniesione, luźne korony o konarach tworzących szerokie kąty z przewodnikiem. Kwitnie w średniej porze kwitnienia jabłoni i jest diploidem.

Zapylacze: nieznane.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kuliste lub kulisto-splaszczone. Skórka średniej grubości, gładka, sucha, niekiedy z bardzo delikatnym nalotem, zielono-żółta w znacznej części pokryta paskowanym lub paskowano-rozmytym, jasnoczerwonym rumieńcem; przetchlinki duże, białawe, liczne. Szypułka krótka lub średniej długości, cienka lub średnio gruba; zagłębienie szypułkowe głębokie, średnio szerokie lub wąskie, bez ordzawień. Kielich średniej wielkości, zamknięty lub częściowo otwarty o średnio długich, lekko wygiętych działkach. Zagłębienie kielichowe płytkie lub średnio głębokie, wąskie. Miąższ jasnokremowy, drobnoziarnisty, soczysty, lekko kwaskowaty.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w pierwszej połowie października, nie mają skłonności do osypywania się. W chłodni owoce dobrze się przechowują do lutego. Zbierane z młodych drzew cierpią na gorzką plamistość podskórną.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad/grudzień – luty.

Właściwości użytkowe: zimowa odmiana deserowa, mało podatna na parcha i mączniaka jabłoni. Dosyć wcześnie wchodzi w okres owocowania, plonuje umiarkowanie obficie.

‘SZAMPION RENO’

Synonimy: ‘Reno’.

Pochodzenie: mutant odmiany Szampion znaleziony przez Andrzeja Nowakowskiego w Żdżarach niedaleko Nowego Miasta.

Drzewo: drzewo rośnie średnio silnie, po wejściu w okres owocowania wzrost zostaje wyraźnie zahamowany. Tworzy koronę stożkową, średnio zagęszczoną o konarach pokrytych licznymi krótkopędami. Kwitnie w średnio wcześnie, jest diploidem.

Zapylacze: ‘Alwa’, ‘Delikates’, ‘Discovery’, ‘Gold Milenium’, ‘Gala’, ‘Gloster’, ‘Golden Delicious’, ‘Idared’, ‘James Grieve’, ‘Lobo’, ‘Melfree’, ‘Piros’, ‘Priam’, ‘Rubin’, ‘Spartan’, ‘Evereste’, ‘Prof. Sprenger’.

Owoce: duże, kulisto-stożkowate, w okolicy kielicha delikatnie żebrowane. Skórka gładka, sucha, zielonkawożółta lub żółta, pokryta karminowoczerwonym, rozmyto-paskowanym lub rozmytym rumieńcem. Przetchlinki drobne, liczne, jasnoszare, rozmieszczone na całej powierzchni skórki. Szypułka długa, średnio gruba, znajduje się w głębokim, średnio szerokim, lekko ordzawionym zagłębieniu. Kielich średniej wielkości, zamknięty lub półotwarty o długich, wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe średnio szerokie i średnio głębokie. Miąższ kremowy, średnioziarnisty, soczysty, słodko-kwaskowaty, o gruszkowym posmaku, aromatyczny.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w drugiej połowie września. W chłodni można je przechowywać przez 4 miesiące. W czasie przechowywania, przy niedostatecznej wilgotności powietrza w komorze, skórka owoców ma skłonność do marszczenia.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – styczeń/luty.

Właściwości użytkowe: zimowa odmiana deserowa i przerobowa, charakteryzuje się dużą podatnością na choroby kory i drewna, podatność na parcha i mączniaka jest mała, a duża na zarazę ogniową. Drzewa są mało wytrzymałe na mróz. Wcześnie wchodzi w pełnię owocowania plonując regularnie i bardzo obficie.

‘WALERIA’

Synonimy: ‘Alka’.

Pochodzenie: jest siewką z wolnego zapylenia odmiany Primula, wyselekcjonowaną przez Emiliana Piterę w SGGW w Warszawie. Początkowo znana po numerem U-184.

Drzewo: rośnie umiarkowanie silnie, korona średnich rozmiarów, lekko rozłożysta, niezbyt szeroka, średnio zagęszczona. Kwitnie bardzo wcześnie, dlatego kwiaty są narażone na uszkodzenia przez przymrozki. Odmiana diploidalna.

Zapylacze: ‘Pinova’, ‘Sawa’.

Owoce: średniej wielkości, kuliste lub kulisto-stożkowate, nieco zwężający się w kierunku kielicha. Skórka gładka z silnym nalotem woskowym, zielona w dużej części pokryta intensywnym purpurowym, jednolitym rumieńcem, niekiedy z widocznymi paskami, przetchlinki drobne, szare średnio liczne. Szypułka średniej długości i średnio gruba, zagłębienie szypułkowe dosyć głębokie, średnio szerokie. Kielich bardzo mały, zamknięty, o krótkich działkach. Zagłębienie kielichowe średnio głębokie lub płytkie, średnio szerokie. Miąższ biało-zielonkawy, delikatny, raczej miękki, soczysty.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają nierównomiernie w drugiej lub trzeciej dekadzie sierpnia, w niektóre lata na początku września. W chłodni owoce można przechować przez 2-3 miesiące.

Dojrzałość konsumpcyjna: wrzesień – listopad.

Właściwości użytkowe: letnia odmiana deserowa. Jest odporna na parcha jabłoni i mało podatna na mączniaka jabłoni. Podatność na zarazę ogniową nie jest jeszcze znana. W naszych warunkach drzewa tej odmiany dobrze znoszą zimy.

‘WARTA’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana w Polsce w Instytucie sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach z siewek o nieznanym rodowodzie pochodzących z USA.

Drzewo: po posadzeniu rośnie silnie, a po wejściu w okres owocowania rośnie umiarkowanie silnie, tworzy rozłożystą, stożkową koronę. Kwitnie w średniej porze kwitnienia jabłoni i jest dobrym zapylaczem dla innych odmian.

Zapylacze: ‘Cortland’, ‘Freedom’, ‘Idared’, ‘Jonathan’, ‘Szampion’.

Owoce: owoc średniej wielkości lub duży, kulisty, spłaszczony, nieco asymetryczny. Skórka żółtawozielona, usiana rdzawymi przetchlinkami różnej wielkości oraz dosyć silnie ordzawiona, na 1/5 powierzchni pokryta słabym, plamiasto-rozmytym rumieńcem. Szypułka na ogół krótka, cienka, trochę wystaje nad zagłębienie, które jest szerokie, średnio głębokie, przeważnie ordzawione. Kielich mały, otwarty, zagłębienie kielichowe średnio szerokie, dosyć głębokie. Miąższ białokremowy z odcieniem zielonkawym, ścisły, średnio ziarnisty, soczysty, aromatyczny, zawiera dużo cukrów i dosyć dużo kwasów, orzeźwiający.

Dojrzałość zbiorcza: owoce dojrzewają w połowie października. W chłodni owoce można przechować do wiosny.

Dojrzałość konsumpcyjna: listopad – luty/marzec.

Właściwości użytkowe: odmiana głównie przerobowa o średniej podatności na parcha i mączniaka jabłoni. Jej drzewa charakteryzują się średnią wytrzymałością na mróz. Dosyć wcześnie wchodzi w okres owocowania, ale plonuje typowo przemienne.

‘WITOS’

Synonimy: brak.

Pochodzenie: wyselekcjonowana w 1975 roku w SGGW przez Aleksandra Rejmana i Emiliana Piterę z populacji siewek otrzymanych ze skrzyżowania odmian Primula i Fantazja.

Drzewo: rośnie bardzo silnie, korona duża, szeroko kulista, rozłożysta, niezbyt zagęszczona, łatwa do formowania. Kwitnie średnio wcześnie. Jest triploidem – nie nadaje się jako zapylacz.

Zapylacze: ‘James Grieve’, ‘Jester’, ‘Katja’, ‘Lobo’, ‘Sawa’, ‘Wealthy’.

Owoce: średniej wielkości lub duże, kuliste, lekko spłaszczone, ze słabo zaznaczającymi się żebrzowaniami w okolicy kielicha. Skórka gładka, średnio gruba, krucha, błyszcząca, zielona, w czasie dojrzałości konsumpcyjnej zielonkawożółta, prawie w połowie pokryta czerwonym, paskowano-rozmytym rumieńcem. Przetchlinki szarawe, nieliczne niekiedy z czerwoną obwódką. Szypułka średniej długości, średnio gruba. Zagłębienie szypułkowe średnio głębokie i szerokie. Kielich duży, otwarty lub półotwarty o długich, wzniesionych działkach. Zagłębienie kielichowe głębokie, średnio szerokie, lekko pofałdowane. Miąższ jasnokremowy, luźny, kruchy, bardzo soczysty, kwaskowato-słodki, aromatyczny.

Dojrzałość zbiorcza: zbiór przypada w połowie września. Do konsumpcji owoce nadają się kilka dni po zbiorze. W chłodni można je przechować do połowy listopada. Przed zbiorem nie opadają, ale są wrażliwe na uszkodzenia mechaniczne.

Dojrzałość konsumpcyjna: koniec września – listopad.

Właściwości użytkowe: odmiana wybitnie deserowa, na parcha jabłoni jest odporna, a na mączniaka średnio podatna. Drzewo charakteryzuje się dostateczną wytrzymałością na mróz. Wcześnie wchodzi w okres owocowania, plonuje obficie, ale ma skłonność do przemiennej plonowania. Owoce są podatne na gorzką plamistość podskórną.